

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Λήψη μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2022 σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ («Πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες») και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης»

Ι. Γενικές παρατηρήσεις

Α. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάσθηκε η Διάρκης Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, διαρθρώνεται σε τρία (3) Μέρη (Α΄-Γ΄) και αποτελείται από τριάντα οκτώ (38) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1-23), με τίτλο «Λήψη μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065» (εφεξής: Πράξη), αποτελείται από πέντε (5) Κεφάλαια (Α΄-Ε΄).

Στο Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1-3), με τίτλο «Σκοπός – Αντικείμενο – Ορισμοί», καθορίζονται ο σκοπός (άρθρο 1) και το αντικείμενο (άρθρο 2) του Μέρους Α΄ του νομοσχεδίου, και εισάγονται οι σχετικοί ορισμοί (άρθρο 3).

Στο Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 4-15), με τίτλο «Συντονιστής Ψηφιακών Υπηρεσιών και Αρμόδιες Αρχές», ορίζεται ως Συντονιστής Ψηφιακών Υπηρεσιών η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (άρθρο 4). Περαιτέρω, ορίζονται ως αρμόδιες αρχές για την επίβλεψη των παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών και την εφαρμογή συγκεκριμένων διατάξεων της Πράξης, το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης και η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσω-

πικού Χαρακτήρα (άρθρο 5). Στη συνέχεια, καθορίζεται η συμμετοχή, από ελληνικής πλευράς, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Ψηφιακών Υπηρεσιών (άρθρο 6), ορίζεται ότι εφαρμόζονται τα άρθρα 6-11 του ν. 4070/2012 για την άσκηση αρμοδιοτήτων της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων ως Συντονιστή Ψηφιακών Υπηρεσιών (άρθρο 7), η συνεργασία του Συντονιστή Ψηφιακών Υπηρεσιών, αφενός, με τις ορισθείσες στο άρθρο 5 του νομοσχεδίου αρμόδιες αρχές (άρθρο 8) και, αφετέρου, με άλλες δημόσιες αρχές (άρθρο 10), ορίζεται η Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Ελληνικής Αστυνομίας ως αρμόδια αρχή λήψης αναφορών για υπόνοια τέλεσης ποινικών αδικημάτων, σύμφωνα με το άρθρο 18 της Πράξης (άρθρο 9), και προβλέπονται οι εξουσίες του Συντονιστή Ψηφιακών Υπηρεσιών και των αρμόδιων αρχών του άρθρου 5 του νομοσχεδίου (άρθρο 11). Περαιτέρω, ορίζεται ότι οι δικαστικές ή δημόσιες αρχές διασφαλίζουν ότι οι εντολές ανάληψης δράσης που εκδίδουν κατά ενός ή περισσότερων στοιχείων παράνομου περιεχομένου προς τους παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών, και οι εντολές παροχής συγκεκριμένων πληροφοριών που εκδίδουν, σχετικά με έναν ή περισσότερους μεμονωμένους αποδέκτες της υπηρεσίας, πληρούν τις επί μέρους διατάξεις της Πράξης (άρθρα 12 και 13), συνιστάται Συμβουλευτική Επιτροπή για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης (άρθρο 14), και προβλέπεται η δημιουργία και τήρηση Μητρώου Παρόχων Ενδιάμεσων Υπηρεσιών (άρθρο 15).

Στο Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 16-20), με τίτλο «Μέτρα Εφαρμογής», ορίζεται η διαδικασία επιβολής κυρώσεων για παραβίαση διατάξεων της Πράξης και του υπό ψήφιση νομοσχεδίου (άρθρο 16), το δικαίωμα δικαστικής προστασίας σε περίπτωση επιβολής κυρώσεων (άρθρο 17), η υποχρέωση σύνταξης ετήσιας έκθεσης από τον Συντονιστή Ψηφιακών Υπηρεσιών (άρθρο 18), ο τρόπος κάλυψης δαπανών του Συντονιστή Ψηφιακών Υπηρεσιών για την εφαρμογή της Πράξης και του υπό ψήφιση νομοσχεδίου (άρθρο 19), καθώς και η δυνατότητα επιβολής εποπτικού τέλους ανταποδοτικού χαρακτήρα (άρθρο 20).

Στο Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 21-22), με τίτλο «Ρυθμίσεις για την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων», τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4070/2012 ως προς τα κωλύματα διορισμού (άρθρο 21) και τα ασυμβίβαστα των μελών της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (άρθρο 22).

Στο Κεφάλαιο Ε' (άρθρο 23), με τίτλο «Εξουσιοδοτικές Διατάξεις», εισάγονται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις του Μέρους Α' του νομοσχεδίου.

Το Μέρος Β΄ (άρθρα 24-37), με τίτλο «Λοιπές ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης», αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α΄-Δ΄).

Στο Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 24-25), με τίτλο «Σκοπός και Αντικείμενο», ορίζεται ο σκοπός (άρθρο 24) και το αντικείμενο (άρθρο 25) του Μέρους Β΄ του νομοσχεδίου.

Στο Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 26-36), με τίτλο «Ρυθμίσεις για Ψηφιακές Υπηρεσίες του Δημόσιου Τομέα», τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4821/2021 σχετικά με την ψηφιακή υπηρεσία «Audit-Car» (άρθρο 26) και την ψηφιακή υπηρεσία «myPhoto» (άρθρο 27), όπως τροποποιείται και διάταξη του ν. 4704/2020 ως προς την καταχώριση στοιχείων στο Εθνικό Μητρώο Επικοινωνίας και από την Ελληνική Αστυνομία (άρθρο 28), και διάταξη του ν. 4954/2022 ως προς τη διόρθωση στοιχείων μητρώων του δημόσιου τομέα (άρθρο 29). Στη συνέχεια, ορίζεται ότι κάθε φυσικό πρόσωπο δύναται, μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης, να αιτείται την άντληση δεδομένων από τα πληροφοριακά συστήματα και τις εφαρμογές των φορέων του δημόσιου τομέα για την πραγματοποίηση συναλλαγής με φορέα δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα και τη διαβίβασή τους στους φορείς της επιλογής του (άρθρο 30). Περαιτέρω, θεσπίζεται το ψηφιακό αντίγραφο δελτίου ταυτότητας Ελλήνων πολιτών, το οποίο δημιουργείται σε ειδική ηλεκτρονική εφαρμογή, προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - ΕΨΠ) (άρθρο 31), συνιστάται Ειδικό Μητρώο Δικαιολογητικών Διοικητικών Διαδικασιών (Μη.Δικ) στο Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών «Μίτος» (άρθρο 32), και τροποποιείται διάταξη του ν. 4727/2020 για τη διασύνδεση του Συστήματος Ηλεκτρονικής Διακίνησης Εγγράφων κάθε υπόχρεου φορέα με το Κεντρικό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διακίνησης Εγγράφων (άρθρο 33).

Στο Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 34-36), με τίτλο «Άλλες ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης», θεσπίζεται πρόγραμμα με τίτλο «Κουπόνι Συνδεσιμότητας Gigabit» (άρθρο 34), τροποποιείται διάταξη του ν. 4961/2022 και παρατείνεται η έναρξη ισχύος των ρυθμίσεων για τις εφαρμογές τεχνολογίας διαδικτύου των πραγμάτων (άρθρο 35), και διάταξη του ν. 4727/2020 αναφορικά με τον χρόνο διεξαγωγής του ετήσιου διαγωνισμού ψηφιακής διακυβέρνησης (άρθρο 36).

Στο Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρο 37), με τίτλο «Εξουσιοδοτικές Διατάξεις», εισάγονται εξουσιοδοτικές διατάξεις του Μέρους Β΄ του νομοσχεδίου.

Τέλος, στο Μέρος Γ΄ (άρθρο 38), με τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

B. Αντικείμενο του Μέρους Α΄ του σχεδίου νόμου είναι η θέσπιση ρυθμίσεων για την εφαρμογή της Πράξης (για τις ψηφιακές υπηρεσίες- Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2022 σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ).

Ρυθμίσεις σχετικά με την Κοινωνία των Πληροφοριών θεσπίσθηκαν, αρχικά, με την Οδηγία 2000/31/ΕΚ. Σήμερα, «νέα και καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα και υπηρεσίες, όπως τα επιγραμμικά μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι επιγραμμικές πλατφόρμες που δίνουν στους καταναλωτές τη δυνατότητα να συνάπτουν εξ αποστάσεως συμβάσεις με εμπόρους, παρέχουν στους επιχειρηματικούς χρήστες και στους καταναλωτές τη δυνατότητα να μεταδίδουν και να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και να συναλλάσσονται με καινοτόμους τρόπους. Η πλειονότητα των πολιτών της Ένωσης χρησιμοποιούν πλέον τις υπηρεσίες αυτές σε καθημερινή βάση. Ωστόσο, ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η αυξημένη χρήση αυτών των υπηρεσιών έχουν δημιουργήσει επίσης νέους κινδύνους και προκλήσεις για τους μεμονωμένους αποδέκτες της σχετικής υπηρεσίας, τις εταιρείες και για την κοινωνία στο σύνολό της» (Αιτιολογική Σκέψη 1 της Πράξης).

Στο πλαίσιο αυτό, όπως επισημαίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «[η] πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες ρυθμίζει τους διαδικτυακούς ενδιάμεσους φορείς και πλατφόρμες, όπως αγορές, κοινωνικά δίκτυα, πλατφόρμες ανταλλαγής περιεχομένου, καταστήματα εφαρμογών και διαδικτυακές πλατφόρμες ταξιδιών και καταλυμάτων. Κύριος στόχος της είναι η πρόληψη των παράνομων και επιβλαβών δραστηριοτήτων στο διαδίκτυο και της παραπληροφόρησης» (https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_el).

Περαιτέρω, σύμφωνα με την Αιτιολογική Σκέψη 155 της Πράξης, «[δ]εδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού, συγκεκριμένα, η συμβολή στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και η διασφάλιση ασφαλούς, προβλέψιμου και αξιόπιστου επιγραμμικού περιβάλλοντος στο οποίο προστατεύονται δεόντως τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, επειδή αυτά δεν μπορούν να εξασφαλίσουν την αναγκαία εναρμόνιση και συνεργασία δρώντας μόνα τους, αλλά μπορεί, λόγω του εδαφικού και προσωπικού πεδίου εφαρμογής, να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως αυτή διατυπώνεται στο εν λόγω άρθρο,

ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των εν λόγω στόχων».

Εξ άλλου, με την εν λόγω Πράξη θεσπίζονται: «α) πλαίσιο για την υπό όρους απαλλαγή των παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών από την ευθύνη, β) κανόνες σχετικά με ειδικές υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας προσαρμοσμένες σε ορισμένες ειδικές κατηγορίες παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών, γ) κανόνες σχετικά με την εφαρμογή και την επιβολή του παρόντος κανονισμού, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων αρχών» (άρθρο 1 της Πράξης).

Ως χρονικό σημείο έναρξής της ορίζεται η 17η Φεβρουαρίου 2024, ορισμένες δε διατάξεις της (το άρθρο 24 παράγραφοι 2, 3 και 6, το άρθρο 33 παράγραφοι 3 έως 6, το άρθρο 37 παράγραφος 7, το άρθρο 40 παράγραφος 13, το άρθρο 43 και το κεφάλαιο IV τμήματα 4, 5 και 6), εφαρμόζονται από την 16η Νοεμβρίου 2022.

Για την πλήρη εφαρμογή της απαιτείται η θέσπιση ορισμένων εθνικών ρυθμίσεων, όπως, εξ άλλου, προκύπτει και από επί μέρους άρθρα της Πράξης (βλ., μεταξύ άλλων, τα άρθρα 49, 50, 51, 52).

Στο πλαίσιο αυτό, όπως επισημαίνεται στην Αιτιολογική Έκθεση επί του νομοσχεδίου, η προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας επιτυγχάνεται μέσω: «α) του ορισμού του Συντονιστή Ψηφιακών Υπηρεσιών και των αρμόδιων αρχών στις οποίες παρέχεται εξουσία επίβλεψης των παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών και επιβολής της Πράξης, καθώς και της ρύθμισης των επιμέρους αρμοδιοτήτων τους, β) της διασφάλισης ότι οι εντολές ανάληψης δράσης κατά παράνομου περιεχομένου και οι εντολές παροχής πληροφοριών που εκδίδονται από τις αρμόδιες δικαστικές ή διοικητικές αρχές πληρούν κατά το περιεχόμενό τους τις απαιτήσεις της Πράξης, γ) της σύστασης Συμβουλευτικής Επιτροπής για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες και του καθορισμού των αρμοδιοτήτων της, δ) του καθορισμού της διαδικασίας επιβολής αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών κυρώσεων που δύναται να επιβληθούν σε παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών για τις παραβάσεις της Πράξης και του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, ε) της ρύθμισης ζητημάτων έννομης προστασίας και του δικαιώματος προσφυγής κατά των αποφάσεων του Συντονιστή Ψηφιακών Υπηρεσιών και των αρμόδιων αρχών του άρθρου 5 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, στ) της δημιουργίας μητρώου των εγκατεστημένων στην Ελλάδα παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών και του καθορισμού της διαδικασίας και του τρόπου τήρησής του» (Αιτιολογική Έκθεση επί του νομοσχεδίου, σελ. 28).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 2, 5, 6 και 11

Παρατηρείται ότι στα άρθρα 2, 5, 6 και 11 του νομοσχεδίου γίνεται αναφορά σε «επιβολή» της Πράξης και «επιβολή» των διατάξεων ή άρθρων της Πράξης. Ο όρος «επιβολή» απαντά στην ελληνική μετάφραση της Πράξης (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>) ως απόδοση του όρου «enforcement», ο οποίος απαντά στο αγγλικό κείμενο της Πράξης και, αντίστοιχα, του όρου «exécution» ο οποίος απαντά, στο γαλλικό κείμενο. Για λόγους νομοτεχνικής ακρίβειας, θα μπορούσε η λέξη «επιβολή» να αντικατασταθεί από τη λέξη «εφαρμογή».

2. Επί του άρθρου 17

Με το άρθρο 17 παρέχεται το δικαίωμα δικαστικής προστασίας. Ειδικότερα, ορίζεται ότι κατά των αποφάσεων του Συντονιστή Ψηφιακών Υπηρεσιών ή των αρμοδίων αρχών, όπως ορίζονται στο άρθρο 5 του σχεδίου νόμου, με τις οποίες επιβάλλονται κυρώσεις, μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Εν συνεχεία, στην παρ. 4 ορίζεται ότι «[γ]ια το παραδεκτό της συζήτησης των προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων του Συντονιστή Ψηφιακών Υπηρεσιών ή των αρμόδιων αρχών του άρθρου 5, ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, με τις οποίες επιβάλλονται πρόστιμα, απαιτείται η κατάθεση ποσού ίσου με το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του επιβαλλόμενου προστίμου και σε κάθε περίπτωση όχι μεγαλύτερου των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ, στην αρχή η οποία έχει επιβάλλει το πρόστιμο».

Παρατηρείται ότι, καταρχήν, δεν αποστερείται ο κοινός νομοθέτης της δυνατότητας να θεσπίζει οικονομικές προϋποθέσεις και δαπανήματα, αρκεί οι μεν και τα δε να συνάπτονται προς τη λειτουργία των δικαστηρίων και την ανάγκη αποτελεσματικής απονομής της Δικαιοσύνης και, περαιτέρω, να μην υπερβαίνουν τα όρια εκείνα, πέραν των οποίων θα συνεπάγονταν την άμεση ή έμμεση κατάλυση του δικαιώματος παροχής έννομης δικαστικής προστασίας. Εξ άλλου, παρόμοιο ζήτημα ετέθη όσον αφορά τη συνταγματικότητα της υποχρέωσης καταβολής του παραβόλου του άρθρου 277 παρ. 2α ΚΔΔ, σταθερού ύψους 100 ευρώ, ως όρου του παραδεκτού της άσκησης ορισμένων ένδικων βοηθημάτων, μεταξύ των οποίων και η αίτηση παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας. Βασικό κριτήριο, προκειμένου να αχθεί το Δικαστήριο σε κρίση περί της συνταγματικότητας ή μη του εν λόγω μέτρου αποτέλεσε το ύψος του καταβλητέου παραβόλου. Η υποχρέωση καταβολής παραβόλου είναι σύμφωνη προς το Σύνταγμα όταν, κατά την κοινή πείρα, δεν είναι τέτοιου ύψους, ώστε να καθιστά επαχθή την άσκηση από τον διοι-

κούμενο του δικαιώματός του να προσφεύγει στη Δικαιοσύνη σύμφωνα και προς την αρχή της αναλογικότητας (βλ. ΣτΕΟΛ. 601/2012). Συναφώς κρίθηκε ότι η κατά το άρθρο 277 παρ. 3 ΚΔΔ, όπως ίσχυε, υποχρέωση καταβολής αναλογικού παραβόλου έφεσης ίσου προς το 2% του αντικειμένου της διαφοράς, θεσπιζόμενη επί ποινή απαραδέκτου και χωρίς καθορισμό σχετικού ανώτατου ορίου, αντίκειται στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος (βλ. ΣτΕ 2049/2015, πρβλ. και ΣτΕ ΟΛ. 3470/2007 και ΣτΕ 1313-1314/2013 και 556/2008).

Επισημαίνεται ότι, με την απόφαση ΣτΕ 2764/2020 κρίθηκε ότι δεν αντίκειται στο Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ δικονομική διάταξη συναφούς περιεχομένου με το άρθρο 17 του σχεδίου νόμου σχετικά με την καταβολή παραβόλου (άρθρο 78 παρ. 3 του ν. 4070/2012 - διάταξη καταργηθείσα, η οποία, όμως, έχει αντικατασταθεί με διάταξη όμοιου περιεχομένου και, συγκεκριμένα, με το άρθρο 139 παρ. 1 εδάφιο πέμπτο του ν. 4727/2020), σύμφωνα με την οποία «[γ]ια το παραδεκτό της συζήτησης των προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων της Ε.Ε.Τ.Τ., ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, με τις οποίες επιβάλλονται πρόστιμα, απαιτείται η κατάθεση στην Ε.Ε.Τ.Τ. ποσού ίσου με το τριάντα τοις εκατό (30%) του επιβαλλόμενου προστίμου, το οποίο ποσοστό δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 500.000 ευρώ». Εν προκειμένω, το ΣτΕ έκρινε ότι «το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος, που διασφαλίζει για όλα τα πρόσωπα το δικαίωμα δικαστικής προστασίας, καθώς και το άρθρο 6 της κυρωθείσης με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256) Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ), που επίσης κατοχυρώνει το δικαίωμα παροχής εννόμου προστασίας υπό την διατύπωση της "δίκαιης δίκης", δεν αποκλείουν στον κοινό νομοθέτη να θεσπίζει δικονομικές προϋποθέσεις και γενικότερα διατυπώσεις για την πρόοδο της δίκης, αρκεί αυτές να συνάπτονται προς την λειτουργία των δικαστηρίων και την ανάγκη αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης και, περαιτέρω, να μην υπερβαίνουν τα όρια εκείνα, πέραν των οποίων επάγονται την άμεση ή έμμεση κατάλυση του προστατευόμενου από τις ανωτέρω διατάξεις ατομικού δικαιώματος παροχής έννομης δικαστικής προστασίας (ΟΛΣτΕ 3087/2011, 1583/2010, 3470/2007, 647/2004). Εξ άλλου, η υποχρέωση καταβολής παραβόλου ή γενικότερα χρηματικού ποσού, ως προϋπόθεση του παραδεκτού ενδίκου βοηθήματος ή μέσου ιδιώτου, αποβλέπει στην αποτροπή της ασκήσεως απερισκέπτων και αστηρίκτων ενδίκων βοηθημάτων και μέσω των, χάριν της εύρυθμης λειτουργίας των δικαστηρίων και της αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης, γι' αυτό και η τύχη του (επί παραβόλων, κατάπτωση ή απόδοση μερική ή ολική προς τον καταβαλόντα) συναρτάται προς την έκβαση και τις εν γένει πε-

ριστάσεις της δίκης (πρβλ. ΟΛΣτΕ 1583/2010, 1852, 3470/2009, 647/2004)» (ΣτΕ 2764/2020 σκ. 10).

Υπό το φως των ανωτέρω, η ρύθμιση κατάθεσης ποσού ίσου με το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του επιβαλλόμενου προστίμου, με ανώτατο όριο το ποσό των διακοσίων χιλιάδων 200.000 €, ως προϋπόθεση του παραδεκτού της συζήτησης της προσφυγής κατά των αποφάσεων του Συντονιστή Ψηφιακών Υπηρεσιών ή των αρμοδίων αρχών του άρθρου πέντε του σχεδίου νόμου, τελεί υπό τις συνταγματικές προϋποθέσεις που προκύπτουν από την ως άνω παρατεθείσα νομολογία του ΣτΕ.

3. Επί του άρθρου 19

Στο άρθρο 19, η αναφορά στο άρθρο 21 του νομοσχεδίου, πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «του άρθρου 20 του παρόντος».

4. Επί του άρθρου 23

α. Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, στην παρ. 1 η φράση «[η] Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων δύναται να εκδίδει κατευθυντήριες οδηγίες για την εξειδίκευση λεπτομερειών και την ομοιόμορφη εφαρμογή, λαμβάνοντας υπόψη και την ευρωπαϊκή και εθνική πρακτική», θα μπορούσε να συμπληρωθεί ως εξής: «[η] Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων δύναται να εκδίδει κατευθυντήριες οδηγίες για την εξειδίκευση λεπτομερειών και την ομοιόμορφη εφαρμογή της Πράξης και του παρόντος, λαμβάνοντας υπόψη και την ευρωπαϊκή και εθνική πρακτική». Ομοίως, στην παρ. 2, η φράση «για την ομοιόμορφη εφαρμογή», θα μπορούσε να συμπληρωθεί ως εξής: «για την ομοιόμορφη εφαρμογή της Πράξης και του παρόντος».

β. Στην παράγραφο 3, η αναφορά στο άρθρο 21 του νομοσχεδίου πρέπει να διορθωθεί ως εξής: «του άρθρου 20 του παρόντος».

5. Επί του άρθρου 32

Με το άρθρο 32 συνιστάται Ειδικό Μητρώο Δικαιολογητικών Διοικητικών Διαδικασιών, το οποίο εντάσσεται στο Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών «Μίτος» του άρθρου 90 του ν. 4727/2020. Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, θα μπορούσε, ενδεχομένως, η προτεινόμενη διάταξη να ενταχθεί στον ν. 4727/2020.

6. Επί του άρθρου 31

Για λόγους νομοτεχνικούς, η αναφορά, στην παρ. 2, στην υπό στοιχεία 29810ΕΞ2020/23.10.2020 απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνη-

σης (Β΄ 4798), θα μπορούσε να διορθωθεί ως εξής: «υπό στοιχεία 29810ΕΞ/23.10.2020 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας (Β΄ 4798)», όπως, εξ άλλου, αναφέρεται στο άρθρο 27 του νομοσχεδίου.

7. Επί του άρθρου 34

α. Στην παρ. 2, η αναφορά στη Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2003/361/ΕΚ (L 124) θα μπορούσε να συμπληρωθεί με την πλήρη αναφορά του τίτλου της πράξης και της ημερομηνίας, ως εξής: «Σύστασης της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων 2003/361/ΕΚ (L 124)».

β. Στην παρ. 4 γίνεται αναφορά «στην κοινή απόφαση της παρ. 6 του παρόντος». Δοθέντος ότι δεν υπάρχει παράγραφος 6 στο προτεινόμενο άρθρο, ερωτάται αν εννοείται, εν προκειμένω, η κοινή απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 37. Στην περίπτωση αυτή, η αναφορά θα μπορούσε να διορθωθεί ως εξής: «στην κοινή απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 37».

Αθήνα, 2 Απριλίου 2024

Η Εισηγήτρια
Δάφνη Ακουμιανάκη
Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών